

Temanotat

Jemen: Reise- og ID-dokumenter

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som rapportene omhandler.

© Landinfo 2010

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgaten 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

Fax: 23 30 90 00

E-post: mail@landinfo.no

www.landinfo.no

Temanotat **Jemen: Reise- og ID-dokumenter**

SUMMARY

This background note describes the procedures for issuing and registration of ID- and travel documents in Yemen. Information of relevance for the notoriety of Yemeni documents is also presented. The notoriety of Yemeni documents is low, partly as a result of a weak central government, widespread corruption culture and incomplete registration procedures and archives.

SAMMENDRAG

Temanotatet beskriver rutiner for utstedelse og registrering av ID- og reisedokumenter i Jemen. I tillegg presenteres informasjon som antas å ha betydning for dokumentenes notoritet, herunder kontroll og registrering av identitetsopplysninger og omfanget av korrupsjon. Jemenittiske pass og ID-dokumenter har etter Landinfos mening lav notoritet, blant annet på grunn av svak statsadministrasjon med omfattende korrupsjonskultur og mangelfulle registreringsprosedyrer og arkivsystem.

INNHold

1. Innledning	5
2. ID- og sivilstatusdokumenter	5
2.1 Fødselsregistrering og utstedelse av fødselsattest	5
2.1.1 Barn født utenfor ekteskap	6
2.1.2 Fremleggelse av fødselsattest og skolegang	7
2.2 ID-kort	7
2.2.1 Hvem har ID-kort?	8
2.2.2 Kvinner og ID-kort	8
2.3 Familiebok	9
3. Reisedokumenter	9
3.1 Pass	9
3.1.1 Kvinner og tillatelse til å få pass	10
3.1.2 Pass til mindreårige	10
4. Dokumenters notoritet	11
5. Referanser	13

1. INNLEDNING

Jemen har ikke et sentralt, databasert folkeregister. Registrering av fødsel, sivilstatus og dødsfall er i praksis overlatt til lokale sivile registreringskontorer. Registreringskontorene er underlagt Innenriksdepartementet og finnes i alle provinshovedstader og andre større byer over hele landet (Women National Committee, møte i Sana'a februar 2010). Mange av registreringskontorene er imidlertid plassert i områder hvor sentralmakten i praksis har begrenset kontroll.

FNs statistikkavdeling opplyser at Helsedepartementet registrerer fødsler og dødsfall, mens Justisdepartementet registrerer ekteskap og skilsmisse. Opplysningene blir deretter videreformidlet til Innenriksdepartementet for samlet registrering. Underrapportering til offentlige registre er imidlertid et stort problem. I praksis har myndighetene ikke oversikt hvor mange mennesker som faktisk bor i Jemen eller hvor mange som gifter seg, blir født eller dør pr. år (UN Statistics Division 2007, s. 24).

Etter innføringen av elektroniske ID-kort, er det også opprettet en elektronisk database der ID-opplysninger til ID-kortholdere oppbevares. Databasen administreres av Innenriksdepartementet.

I 2005 ble det, hovedsakelig i Sana'a, gjennomført en holdningskampanje i radio, TV og aviser som fokuserte på betydningen av registrering og anskaffelse av personlige dokumenter (Yemen Times 2009).

2. ID- OG SIVILSTATUSDOKUMENTER

2.1 FØDSELSREGISTRERING OG UTSTEDELSE AV FØDSELSATTEST

Forutsetningen for å få utstedt fødselsattest er at foreldrene registrerer barnet i offentlig fødselsregister. Registrering er nødvendig for å oppnå formelle rettigheter som skolegang, helsetjenester, personlig ID-kort, arv, statsborgerskap og mulighet til å stemme ved valg.

Ifølge det jemenittiske innenriksdepartementets informasjonsside (Civil Registration Authority u.å.a.) skal følgende dokumenter fremlegges for å få utstedt fødselsattest: Bekreftelse fra sykehus, jordmor eller lokal leder (sheik), kopi av foreldrenes ID-kort eller familiebok (eller kopi av ID-kortet til en eventuell tredje person som rapporterer fødselen) samt pass hvis en av foreldrene ikke er jemenittisk borger.

Ifølge Norges ambassade i Riyadh (e-post oktober 2010) er det ingen automatisk registrering av barn som blir født på sykehus. Registrering av fødsel er først og fremst foreldrenes ansvar. For å få fødselsattest kreves et skjema fra sykehuset, et helsebevis (Child Immunization Medical Document) samt tillatelse fra den lokale sheiken. I noen tilfeller, for eksempel hvis barnet ikke er født på sykehus er det tilstrekkelig at sheiken går god for barnets identitet.

I 2003 ble det gjort en studie av det sivile registreringssystemet ved å sammenligne statistikk med andre opplysninger innhentet fra folketelling og spørreundersøkelser. Resultatet viste stor underrapportering i det sivile registreringssystemet. Høy grad av analfabetisme og det at flertallet av alle fødsler skjer utenfor sykehus ble ansett som de viktigste årsakene til den lave registreringen av fødsler og dødsfall (UN Statistics Division 2007, s. 24).

Andre kilder peker i samme retning. For eksempel hevder det amerikanske utenriksdepartementet (U.S. Departement of State 2010) at alminnelig fødselsregistrering ikke praktiseres og at mange barn, særlig i rurale områder, aldri registreres eller eventuelt først registreres flere år etter fødsel. Sykehus har fødselsregistre, men heller ikke det betyr at alle barn som fødes på sykehus blir registrert.

Antatte tall over hvor mange barn som blir født hjemme varierer. For eksempel viser FNs statistikkavdeling (UN Statistics Division 2007, s. 24) til at 70 % av alle fødsler skjer utenfor sykehus. IRIN (2010a) oppgir på sin side at så mange som ca. 80 % av alle jemenittiske barn blir født hjemme. FNs komité for barns rettigheter skriver i sin rapport (UN CRC 2004, s. 51) at ca. 75 % av alle fødsler i Jemen skjer i hjemmet.

Utgifter ved registrering av barn er en økonomisk belastning for fattige jemenittiske familier. I en rapport fra Human Rights Council (2009, s. 8), ble det vist til at utgiftene ved utstedelse av identitetspapirer er for høy for mange, og at mangel på registrering av et betydelig antall barn var bekymringsfullt. Jemenittiske myndigheter var derfor blitt anbefalt å bruke mobile registreringsenheter, særlig i fjerntliggende og rurale områder.

Det finnes ingen sikker oversikt over hvor mange jemenittiske borgere som har fødselsattest. Ifølge Salma Ismail (2009) ble kun 39,7 % av alle fødsler i 2007 registrert. Yemen Times (2010) opplyser at bare 8 % av alle barn under ett år var registrert i 2006, mens bare 37 % av barn under sju år var registrert. Og ifølge en representant for en lokal frivillig organisasjon for barns rettigheter, har bare 8 % av jemenitter fødselsattest (IRIN 2010c).

2.1.1 Barn født utenfor ekteskap

Jemenittiske barn født utenfor ekteskap eller med ukjent far har rett til og får utstedt fødselsattest og ID-kort (Yemen Women Union, møte i Sana'a februar 2010).

I praksis får imidlertid mange barn født utenfor ekteskap, eller som av andre grunner ikke anerkjennes av sine fedre, ikke utstedt fødselsattest. Og når det gjelder såkalte hittebarn skal disse registreres etter når og hvor de blir funnet. Det betyr i praksis at datoen barnet blir funnet på blir registrert som fødselsdag, og funnstedet blir registrert som fødested. Barnet får et navn, og informasjon om personen som fant det registreres. Vedkommende som finner barnet kan også ta det til seg som fosterbarn. Hvis de biologiske foreldrene – en eller begge – senere gjør krav på barnet og kan bevise sin identitet, kan de få barnet tilbake. Mange barn født utenfor ekteskap blir ikke registrert eller rapportert til myndighetene av sosiale eller familiære årsaker. Noen blir oppdratt av andre familier, særlig på landsbygda. I noen tilfeller registrerer fosterfamiliene disse barna som sine egne (Hashem 2010).

2.1.2 Fremleggelse av fødselsattest og skolegang

Ifølge FNs menneskerettighetskommisjon, er fremleggelse av fødselsattest obligatorisk når et barn skal skrives inn på jemenittisk skole. Det er også en forutsetning at familiemedlemmet som får barnet innskrevet selv fremlegger ID-kort og familiebok (UN Commission on Human Rights 2004).

En stedlig advokat (møte i Sana'a februar 2010) bekreftet overfor Landinfo at etter regelverket skal fødselsattest fremlegges når barn begynner på skolen. Men i mange saker praktiseres ikke regelverket. Det gjelder særlig i rurale områder hvor forholdene er små og gjennomsiktige, og hvor alle vet hvilke barn som tilhører hvilken familie. Praksis er strengere i byer, der er det krav om fødselsattest.

Det amerikanske utenriksdepartementet bekrefter at barn i teorien må ha fødselsattest for å kunne begynne på skole, men at dette kravet ikke blir gjennomført i praksis (U.S. Department of State 2010).

En representant for Human Rights Information & Training Center fortalte likeledes til Landinfo (møte i Sana'a februar 2010) at det i praksis ikke er nødvendig med fødselsattest for å få barn skrevet inn på skole. Foreldre kan isteden velge å gå til lege og få en helseattest som fastslår barnets alder. Det er lett å få en slik attest i ettertid, basert på foreldrenes opplysning om når et barn ble født.

2.2 ID-KORT

I 2008 lanserte myndighetene planer om et nytt elektronisk ID-kort for alle borgere over 16 år, og anslo at det ville produseres 10 millioner av disse kortene i løpet av 2008 og 2009 (Al-Kibisi & Oudah 2008). ID-kortet er på størrelse med et kredittkort og inneholder ID-kortnummer¹, navn, adresse, digitalt bilde og fingeravtrykk. Ifølge det jemenittiske innenriksdepartementet, var det i mai 2010 utstedt mer enn 1,9 millioner elektroniske ID-kort til jemenittiske borgere (Civil Registration Authority 2010).

Alle jemenittiske borgere skal ha personlig ID-kort etter fylte 16 år, eller en familiebok (familiekort) dersom vedkommende er familieoverhode (UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination 2006, s. 79, avsnitt 277).

Ulike kilder gir noe forskjellig informasjon om hva som kreves for å få utstedt ID-kortet:

Ifølge det jemenittiske innenriksdepartementet skal søkeren møte personlig og fremlegge to bilder, et dokument som beviser at søkeren er jemenittisk borger (departementet viser til pass, valgkort, godkjent utdanningsbevis eller gammelt ID-kort), og være i følge av to vitner med ID-kort eller en anbefaling fra lokal sheik eller arbeidsgiver (Civil Registration Authority u.å.b).

Norges ambassade i Riyadh (e-post oktober 2010) opplyser at ID-kortet utstedes på bakgrunn av fødselsattest og to passbilder. Ambassaden opplyser videre at lokal sheik kan bekrefte søkerens identitet dersom fødselsattest mangler.

Også en stedlig advokat i Sana'a fortalte Landinfo i februar 2010 at ID-kort utstedes på bakgrunn av fremlagt fødselsattest, men tilføyde at det også kreves fremmøte av

¹ ID-kortnummeret tilsvarer det jemenittiske personnummeret.

to mannlige vitner, eventuelt bare to vitner. Vitnene kan være hvem som helst, så lenge de er jemenitter og selv har ID-kort. Advokaten mente at det er lett å få utstedt ID-kort, også fra lokale politistasjoner. Dette er i strid med regelverket i og med at politistasjoner ikke har myndighet til å utstede ID-kort.

2.2.1 Hvem har ID-kort?

På spørsmål om hvor mange jemenittier over 16 år som faktisk har ID-kort, svarte Women National Committee (møte i Sana'a februar 2010) at i byer har nesten alle ID-kort. I rurale områder, hvor ca. 70 % av befolkningen bor, er det sannsynligvis svært mange som ikke har ID-kort.²

Ifølge politiker og rådgiver for Jemens president, Dr. A. A. Al-Eryani (møte i Sana'a februar 2010) vil de fleste familier i Sana'a og andre store byer være registrert og dermed ha ID-kort. Den viktigste årsaken til innflytting til byer er nettopp ønske om bedre tilgang på tjenester som jobb, bolig, helse og utdanning. Registrering i lokalt folkeregister er nødvendig for å kunne etablere seg og oppnå disse tjenestene.

ID-kort kan være viktig også av andre grunner. Ifølge IRIN (2010b) finnes det internt fordrevne familier i Nord-Jemen som ikke får humanitær hjelp på grunn av mangel på personlige dokumenter. Flere hundre familier har verken blitt registrert som internt fordrevne eller fått adgang til flyktningleire fordi de ikke har ID-kort som beviser hvem de er og hvor de kommer fra, og som derfor heller ikke kan bevise at de kvalifiserer for bistand.

2.2.2 Kvinner og ID-kort

Ifølge det jemenittiske innenriksdepartementet er det utstedt i underkant av 410 000 ID-kort til kvinner etter at de nye elektroniske ID-kortene ble innført (Civil Registration Authority 2010).

Innenriksdepartementet opplyser ikke om at det skal gjelde særegne prosedyrer for søknad om eller utstedelse av ID-kort for kvinner. Andre kilder opplyser imidlertid at kvinner må ha tillatelse fra verge for å få utstedt ID-kort (Freedom House 2010). En stedlig advokat i Sana'a fortalte Landinfo (møte februar 2010) at en kvinne må legge frem fødselsattest eller annen bekreftelse på sin identitet fra vitner, for eksempel far eller bror, for å få utstedt ID-kort. Hun (ved verge) kan også be en lokal sheik om et bostedsbevis til bruk ved søknaden, eller legge frem attest fra arbeidsgiver som bekrefter at hun bor og arbeider på stedet. Advokaten fortalte at man kan få ID-kort på forskjellig måter, men uansett hvilken måte man fremskaffer ID-kort på, så må en gift kvinne ha tillatelse fra ektemannen til dette.

I en artikkel i IRIN (2010) uttaler en lege at 52 % av jemenittiske jenter blir gift før de fyller 15 år. Og ifølge Women National Committee (møte i Sana'a februar 2010) gjelder ikke kravet om personlig ID-kort for gifte kvinner i praksis. Ektemannen som familieoverhode har myndighet til å ta alle avgjørelser på vegne av sin hustru (eller

² Jemen har i 2010 ca. 23 500 000 innbyggere. Ca. 44 % er mellom 0-14 år, ca. 54 % er mellom 15-64 år. Kilde: CIA – The World Factbook. Tilgjengelig fra <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ym.html> [lastet ned 11. oktober 2010]

hustruer). Det er opp til ham å bestemme om ektefellen trenger eller tillates å ha ID-kort.

2.3 FAMILIEBOK

En familiebok (familiekort) bekrefter identitet, hvem som er familieoverhode, bosted, og gir informasjon om ektefelle og barn. Familieboken utstedes av samme sivile registreringskontor som utsteder ID-kort. Personlig ID-kort og familieboken kan begge brukes hvis man for eksempel skal ta opp lån, kjøpe eller leie bolig. Jemenittiske familier oppbevarer familieboken i hjemmet. Når et par inngår ekteskap opprettes en ny familiebok i ektemannens navn hvor hustruen (og etterfølgende barn) registreres. Som familieoverhode er det mannen som eier boken (Women National Committee, møte i Sana'a februar 2010).

En stedlig advokat som Landinfo hadde møte med i Sana'a (februar 2010), opplyste at bruken av familie bøker formelt sett ble annullert for ca. 10 år siden. Ifølge regelverket er det ID-kort som gjelder. Imidlertid endres systemet til stadighet, og det er vanskelig å vite hvilke dokumenter som til enhver tid er formelt gyldig eller ikke.

En hotellansatt som Landinfo snakket med (møte i Sana'a februar 2010), opplyste derimot at familie bøker fortsatt benyttes. Det er en praktisk nødvendighet; jemenittiske familier trenger boken hvis de for eksempel skal flytte til et nytt sted eller sjekke inn på hotell. Familieboken dokumenterer at en mann er gift, navn på ektefelle og barn og hvor familien er registrert bosatt. En gift mann som sjekker inn på hotell med sin familie må legge frem familieboken, eventuelt kan han legge frem ekteskapskontrakten når han sjekker inn på hotell sammen med sin ektefelle.

Ifølge det jemenittiske innenriksdepartementet, må følgende dokumentasjon fremlegges ved søknad om familiebok: Ekteskapsbok eller annen dokumentasjon som beviser at søkeren er familieoverhode, to vitner med ID-kort eller anbefaling fra lokal sheik eller arbeidsgiver. I tillegg kreves tre bilder av søkeren og hans hustru, kopi av barnas fødselsattester hvis de ble født i utlandet og godkjenning fra utenriksdepartementet hvis søkeren er gift med utenlandsk borger (Civil Registration Authority u.å.c.).

3. REISEDOKUMENTER

3.1 PASS

Jemens Lov om reisedokumenter (Law on Travel Documents 1990) regulerer utstedelsen av pass. Ifølge art. 2 er Utenriksdepartementet ansvarlig for utstedelse av diplomatpass og tjenestepass. Vanlige pass utstedes og fornyes av Innenriksdepartementet ved Avdeling for immigrasjon, pass og statsborgerskap (Departement of Immigration, Passport and Nationality) og dets registreringskontorer, jf. lovens art 3 og 5. Ifølge lovens art. 4 har vanlige pass en gyldighetstid på åtte år, og kan fornyes én gang etter fire år.

Ifølge den såkalte Regulation of Law Concerning Passports (1994), kap. 2, må ID-kort eller familiebok fremlegges ved søknad om pass. Hvis dette ikke er mulig, kan et offisielt dokument utstedt av kompetent myndighet eller en bekreftelse fra arbeidsgiver fra offentlig eller privat sektor fremlegges. Dokumentet må bekrefte søkerens identitet og at vedkommende er over 16 år.

En stedlig advokat som Landinfo møtte i Sana'a i februar 2010 bekreftet at jemenittiske borgere må legge frem ID-kort ved søknad om pass. Fødselsattest er da ikke nødvendig. Ugifte og gifte kvinner kan også legge ved attest fra arbeidsgiver ved søknad om pass, hvis hun på forhånd har fått ID-bekreftelse fra samme arbeidsgiver.

Norges ambassade i Riyadh har også bekreftet at for å få pass må en jemenittisk borger legge frem ID-kort. I tillegg må det leveres inn to passbilder og avgis fingeravtrykk (e-post oktober 2010).

Alle distrikter har en sheik som kan utstede bostedsbevis til bruk ved søknad om pass. Også bekreftelse fra arbeidsgiver kan brukes som bostedsbevis. Det siste er i praksis mest aktuelt for kvinner (Women National Committee, møte i Sana'a februar 2010).

3.1.1 Kvinner og tillatelse til å få pass

Kvinner må ha tillatelse fra verge (ektemann, far, bror eller annen mannlig slektning) for å få utstedt pass (Freedom House 2010). Ifølge det amerikanske utenriksdepartementet må kvinner også ha tillatelse fra ektemann eller far for å få reise til utlandet (U.S. Department of State 2010).

Women National Committee (2010) og den stedlige advokaten som Landinfo hadde møter med i Sana'a i 2010, opplyste imidlertid at dersom en gift kvinne først har fått pass, trenger hun formelt sett ikke ektemannens tillatelse til å forlate landet. Advokaten opplyste videre at dersom vedkommende kvinne legger frem attest fra arbeidsgiver, må samtykke fra familien være gitt på forhånd. Hvis ikke kan arbeidsgiver bli saksøkt av ektemann eller far.

En ugift kvinne må likeledes ha tillatelse fra far eller annen mannlig slektning for å få pass. Men har hun først fått pass og er over 18 år, trenger hun ikke tillatelse til å reise ut av landet.

3.1.2 Pass til mindreårige

Landinfo har funnet få opplysninger om utstedelse av pass til barn under 18 år. Ifølge Lov om reisedokumenter (Law on Travel Documents 1990, art. 6) kan pass utstedes til alle jemenittiske borgere når de fyller 16 år. Før den tid skal barn føres inn i passet til foreldre eller annet reisefølge.

Norges ambassade i Riyadh har bekreftet at barn blir registrert i foreldrenes pass inntil fylte 16 år (e-post oktober 2010).

Pass kan imidlertid utstedes til mindreårige dersom det er nødvendig og vergen har gitt sitt samtykke. Ifølge instruksjer fra den jemenittiske ambassaden i Washington D.C., skal barnets fødselsattest og farens pass leveres inn ved søknad om pass til barn (Yemen Embassy-Consulate USA, u.å.).

Ved fylte 16 år kan både gutter og jenter få utstedt eget pass med foreldres samtykke (IRB 2001).

4. DOKUMENTERS NOTORITET

Ifølge det amerikanske utenriksdepartementet blir de fleste fødsler, ekteskap, skilsmisser og dødsfall i Jemen ikke registrert når de faktisk skjer. Jemenitter skaffer seg rettsdokumenter ved behov i forbindelse med utvandring eller andre formål. En hvilken som helst domstol kan på hvilket som helst tidspunkt utstede disse dokumentene. Personopplysningene i dokumentene er vanligvis basert på informasjon gitt av vedkommende selv, en fullmektig eller vitner som ikke selv har direkte kunnskap om forholdet. Domstolene foretar ingen selvstendig etterprøving av hvorvidt den oppgitte informasjonen er korrekt.

Sivile registreringskontorer utsteder fødsels- og dødsattester i standardisert format, normalt på oransje eller grønt kort. Også disse attestene utstedes på et hvilket som helst tidspunkt etter den oppgitte hendelsen og på bakgrunn av informasjon fra vedkommende som ber om dokumentet (U.S. Department of State u.å.).

Ifølge Yemen Times (2010) er det ingen koordinering mellom de ulike registre. Hvis et distrikt utsteder ID-kort til en person, har registreringskontorer i andre distrikter ingen kunnskap om det.

Den amerikanske ambassaden i Sana'a (møte februar 2010) har et eget kontor hvis eneste oppgave er å undersøke personlige dokumenter og annen type dokumentasjon som fremlegges av jemenitter som søker visum og opphold i USA. Kontoret ledes av en amerikansk statsborger og har jemenittiske lokalt ansatte. Ambassaden ser på arbeidet med å sjekke søkeres identitet og familiebakgrunn som særdeles viktig, ikke minst av sikkerhetshensyn. Ifølge en representant for ambassaden er arbeidet vanskelig og underlagt begrensninger, først og fremst fordi jemenittisk forvaltning og samfunn for øvrig er gjennomsyret av korrupsjon og nepotisme.³ Etter ambassadens erfaring mangler de aller fleste fremlagte dokumenter notoritet, enten på grunn av bevisste forfalskninger eller på grunn av mangel på kunnskap hos søkeren eller dokumentutsteder.

Både den hollandske og den britiske ambassaden opplyste å ha lignende erfaringer. Den hollandske ambassaden (møte i Sana'a februar 2010) hevdet overfor Landinfo at alle slags dokumenter lett kan kjøpes i Jemen. De registre som finnes er mangelfulle og upålitelige. Både falske dokumenter med falske eller ekte opplysninger, og ekte dokumenter med falske eller ekte opplysninger kan lett skaffes ved hjelp av bestikkelser og gjennom personlige forbindelser.

³ Med nepotisme menes utnyttelse av personlige forbindelser til å oppnå et gode. Nepotisme anses for å være allment akseptert av befolkningen i Jemen fordi det er i tråd med tradisjonelle forpliktelsene overfor familie, klan og andre som står en nær.

Den britiske ambassaden (møte i Sana'a februar 2010) opplyste i møte med Landinfo at korrupsjonen i det jemenittiske samfunnet foregår åpenlyst og overalt. Det er lett å skaffe falske dokumenter, også underlagsdokumenter til bruk ved søknad om for eksempel pass.

5. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Al-Kibisi, M. & Oudah, A. (2008, 26. januar). Gemalto to provide Yemen's national electronic ID system. *Yemen Observer*. Tilgjengelig fra <http://www.yobserver.com/front-page/10013609.html> [lastet ned 2. november 2010]
- Civil Registration Authority (2010, 23. mai). *Authority's News: More than 1.9 million cards issued*. Sana'a: Ministry of the Interior - Civil Registration Authority. Tilgjengelig fra <http://www.cra.gov.ye/indexen.php?sub=newsid&recordno=9> [lastet ned 1. november 2010]
- Civil Registration Authority (u.å.a). *Birth Certificate*. Sana'a: Ministry of the Interior - Civil Registration Authority. Tilgjengelig fra http://www.cra.gov.ye/indexen.php?sub=birth_new [lastet ned 1. november 2010]
- Civil Registration Authority (u.å.b). *Obtaining the new electronic ID with the national number*. Sana'a: Ministry of the Interior - Civil Registration Authority. Tilgjengelig fra http://www.cra.gov.ye/indexen.php?sub=ID_new [lastet ned 1. november 2010]
- Civil Registration Authority (u.å.c). *Obtaining the family card*. Sana'a: Ministry of the Interior - Civil Registration Authority. Tilgjengelig fra http://www.cra.gov.ye/indexen.php?sub=family_card_new [lastet ned 1. november 2010]
- Freedom House (2010, 3. mars). *Women's Rights in the Middle East and North Africa 2010 - Yemen*. New York: Freedom House. Tilgjengelig fra http://freedomhouse.org/printer_friendly.cfm?page=384&key=268&parent=24&report=86 [lastet ned 2. november 2010]
- Hashem, A. (2010, 25. mars). Birth certificates for children without fathers. *Yemen Times*. Tilgjengelig fra http://www.yementimes.com/defaultdet.aspx?SUB_ID=33773 [lastet ned 2. november 2010]
- IRB, dvs. Immigration and Refugee Board of Canada (1996, 1. september). *Information on whether a minor (male) can hold a passport*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig via Refworld på <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6ac0c2c.html> [lastet ned 2. november 2010]
- IRB (2001, 3. januar). *How a person who was born outside Yemen but whose father is Yemeni can have his or her Yemeni nationality recognized by the Yemeni authorities*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig via <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3df4bec70.html> [lastet ned 2. november 2010]

- IRIN News (2010a, 19. mai). Yemen: More women benefiting from antenatal health care. *IRIN News*. Tilgjengelig fra <http://www.irinnews.org/report.aspx?ReportId=89183> [lastet ned 2. november 2010]
- IRIN News (2010b, 8. april). No ID, no registration as an IDP. *IRIN News*. Tilgjengelig fra <http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=88742> [lastet ned 2. november 2010]
- IRIN News (2010c, 23. februar). Children hit hardest by northern conflict. *IRIN News*. Tilgjengelig fra <http://www.irinnews.org/report.aspx?ReportID=88208> [lastet ned 2. november 2010]
- Ismail, S. (2009, 12. august). Yemen needs to know the age of its children. *Yemen Times*. Tilgjengelig fra <http://www.yementimes.com/DefaultDET.aspx?i=1273&p=local&a=1> [lastet ned 2. november 2010]
- [Law concerning Passports] (1990, 16. august). *Law No. 7 of 1990 AD concerning Passports*. Sana'a: Yemen Republic Presidency. Tilgjengelig via Refworld på <http://www.unhcr.org/refworld/docid/400174ca4.html> [lastet ned 2. november 2010]
- Law on Travel Documents (1990, 26. august). Sana'a: The Presidency Council. Tilgjengelig via Refworld på <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b4d330.html> [lastet ned 2. november 2010]
- UN CRC, dvs. UN Committee on the Rights of the Child (2004, 3. desember). *Consideration of Reports Submitted by States Parties under Article 44 of the Convention. Third Periodic Report of States Parties Due in 2003, Yemen*. Geneve: UN CRC. Tilgjengelig via Refworld på <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/42d283ee4.pdf> [lastet ned 2. november 2010]
- UN Commission on Human Rights (2004, 8. januar). *Report submitted by the independent expert on extreme poverty, Anne-Marie Lizin. Addendum. Mission to Yemen*. Geneve: UN Commission on Human Rights. Tilgjengelig via Refworld på <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/4090ffe90.pdf> [lastet ned 2. november 2010]
- UN CERD, dvs. UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination (2006, 26. april). *Addendum to the Sixteenth Periodic Report of States Parties Due in 2005, Yemen*. Geneve: UN CERD. Tilgjengelig via Refworld på <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/453779820.pdf> [lastet ned 22. juli 2010]
- UN Human Rights Council (2009, 9. mars). *Compilation Prepared by the Office of the High Commissioner for Human Rights, in Accordance with Paragraph 15 (B) of the Annex to Human Rights Council Resolution 5/1*. Geneve: UN Human Rights Council. Tilgjengelig via Ecolnet på http://www.ecoi.net/file_upload/1227_1243172555_yemen2.pdf [lastet ned 2. november 2010]

- UN Statistics Division (2007, desember). *Report on the United Nations Workshop on Civil Registration and Vital Statistics for ESCWA Region*. New York: UN Statistics Division. Tilgjengelig fra http://unstats.un.org/unsd/demographic/meetings/wshops/Civil_Registration_Dec07_Cairo/docs/Final%20report%20workshop%20ESCWA.pdf [lastet ned 2. november 2010]
- U.S. Department of State, Bureau of Consular Affairs (u.å.). *Yemen Reciprocity Schedule*. Washington DC: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra http://travel.state.gov/visa/fees/fees_4881.html?cid=3710 [lastet ned 2. november 2010]
- U.S. Department of State (2010, 11. mars). *Country Reports on Human Rights Practices – Yemen*. Washington DC: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2009/nea/136083.htm> [lastet ned 2. november 2010]
- Regulation of law concerning Passports] (1994, 29. januar). *Republican Decree No. 2 of 1994, Concerning the Executive Regulation of Law No. 7 of 1990 Concerning Passports*. Sana'a: Yemen Republic Presidency. Tilgjengelig via <http://www.unhcr.org/refworld/docid/400175d04.html> [lastet ned 2. november 2010]
- Yemen Embassy-Consulate, USA (u.å.). *Passport Instructions*. Washington DC: Yemen Embassy-Consulate. Tilgjengelig fra <http://www.yemenembassy.org/consulate/Passport%20Instructions%20in%20English.doc> [lastet ned 2. november 2010]
- Yemen Times (2010, 25. februar). Ambitious strategy for updating the civil records system. *Yemen Times*. Tilgjengelig fra http://www.yementimes.com/defaultdet.aspx?SUB_ID=33669 [lastet ned 2. november 2010]
- Yemen Times (2009, 12. august). Awareness raising campaign on legal documentation and woman rights. *Yemen Times*. Tilgjengelig fra http://www.yementimes.com/DEFAULTDET.ASPX?SUB_ID=34980 [lastet ned 2. november 2010]

Muntlige kilder

- Dr. A. A. Al-Eryani. Politiker og rådgiver for Jemens president. Møte i Sana'a 2. februar 2010.
- Jemenittisk hotellansatt. Møte i Sana'a 2. februar 2010.
- Human Rights Information & Training Center. Møte i Sana'a 2. februar 2010.
Hjemmesiden er tilgjengelig fra <http://www.hritc.org/> [lastet ned 22. juli 2010]
- Den norske ambassaden i Riyadh, Saudi-Arabia. E-post 11. oktober 2010.
- Den tyske ambassaden i Jemen. Møte i Sana'a 6. februar 2010.

- Stedlig advokat. Møte i Sana'a 3. februar 2010.
- Yemen Women Union. Møte i Sana'a 1. februar 2010.
- Women National Committee. Møte i Sana'a 3. februar 2010.